

مرکز مدیریت حوزه های علمیه

تبلیغ و آموزش شهسوار کاربرد

پیش نویس

طرح تربیتی مدارس امین

(وابسته به حوزه)

اداره کل همکاری های تبلیغی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

۴	مقدمه
۴	هدف کلان:
۴	شاخصه‌های اصلی:
۵	سیاست‌های کلان طرح تربیتی:
۶	عوامل مهم و مؤثر در تربیت:
۶	راهکارهای دست‌نهایی به شاخصه‌های اصلی:
۷	شاخص اول: خودشناسی و شناخت جایگاه انسانی
۷	هدف:
۷	روش‌ها و راهکارها:
۸	شاخص دوم: محبت و عشق به خدا، قرآن و اهل بیت E
۸	هدف:
۸	روش‌ها و راهکارها:
۱۰	شاخص سوم: ایمان به غیب
۱۰	هدف:
۱۰	روش‌ها و راهکارها:
۱۲	شاخص چهارم: نماز
۱۲	هدف:
۱۲	روش‌ها و راهکارها:
۱۴	شاخص پنجم: گناه‌گریزی
۱۴	هدف:
۱۴	روش‌ها و راهکارها:
۱۶	شاخص ششم: حجاء
۱۶	هدف:
۱۶	روش‌ها و راهکارها:
۱۸	شاخص هفتم: صداقت، راستگویی و درستکاری
۱۸	هدف:
۱۸	روش‌ها و راهکارها:
۲۰	شاخص هشتم: امر به معروف و نهی از منکر
۲۰	هدف:
۲۰	سیاست‌ها:
۲۰	روش‌ها و راهکارها:
۲۲	شاخص نهم: ارزش علم و اهمیت عالم
۲۲	هدف:
۲۲	روش‌ها و راهکارها:
۲۴	شاخص دهم: نظام اسلامی، ولایت فقیع و تقاضی
۲۴	هدف:
۲۴	روش‌ها و راهکارها:

مقدمه

اهمیت و ضرورت تربیت بر هیچ کس پوشیده نیست و چنانچه از آموزه های اسلامی در قرآن کریم و روایات معصومین استفاده می شود، تزکیه و تربیت از مباحث اصولی و محوری محسوب می شود. از آنجا که بحث تربیت از پیچیدگی های بسیاری برخوردار است و گستره تربیت و تفاوت های حاصل از آن مراتب بسیار زیادی دارد تا جاییکه فاصله بین والاترین انسان یعنی پیامبر خاتم 5 و شقی ترین انسانها را شامل می شود؛ بهتر دیدیم برای متمرکز سازی فعالیت های تربیتی در طرح به گونه ای عمل شود که شاخص های اساسی و ضروری تربیتی با عناوین مشخص ترسیم گردد تا از پراکندگی پرهیز شده و هدف طرح، تأمین آن شاخص ها در اکثر دانش آموزان ترسیم گردد.

هدف کلان:

هدف اصلی، تربیت دانش آموزانی است که باورها و رفتارهای اساسی دینی در وجود آنها نهادینه شود و برخی از رفتارهای ضروری ارزشی را به تناسب ظرفیت و رشد خود تجربه کنند.

شاخصه های اصلی:

از آنجا که انسان دارای جوانب مختلف و ظرفیت های فراوان است، برای اینکه در راه رشد و تعالی قدم بردارد علل و عوامل متعددی را می طلبد تا او را به این طریق رهنمون سازد و اگر بعضی از این علل و عوامل مفقود باشد ممکن است از رسیدن به نله کمال بازماند.

ولی با استفاده از آیات و روایات و کلام نورانی معصومین Φ در می یابیم که جلوگیری از بارور شدن بعضی از رذائل یا برعکس پروراندن بعضی فضائل اخلاقی، مقدمه ای است برای رشد رذائل یا فضائل دیگر. از همین رو شاخصه هایی را انتخاب و نبیین کرده ایم که بتواند زمینه های بارور شدن تمام فضائل اخلاقی را مهیا و راه رشد و تکامل را هموار ساخته و در مسدود کردن راه های نفوذ خلیقات منفی و رفتارهای غیرارزشی مؤثر باشد.

۱) شناخت جایگاه انسانی خود؛

۲) محبت و عشق به:

➤ الف - خدا؛

➤ ب - قرآن؛

➤ ج - معصومین

۳) ایمان به غیب؛

۴) نماز؛

۵) صداقت و راستگویی؛

۶) گناه گریزی (تقوی)؛

۷) حیاء؛

۸) اهمیت علم (احترام به عالم)؛

۹) حساس بودن نسبت به نظام، ولایت فقیه و تقلید؛

۱۰) امر به معروف و نهی از منکر.

سیاست‌های کلان طرح تربیتی

دانش آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی تغییرات شخصیتی بسیار عمده ای داشته، بگونه ای که می توان گفت نیازمندی‌های مقطع ابتدائی تا دبیرستان و قدرت فهم و درک آنان و آسیب‌هایی که در معرض آن قرار دارند دارای تفاوت‌های بسیار زیادی است. در بخشی از این دوران، بلوغ رخ می‌دهد. تغییرات جسمی بسیار چشمگیری در هر سال اتفاق می‌افتد. توان درک و رشد فکری کودکان و نوجوانان خیلی متغیر است از این رو با توجه به شناخت مخاطب استعداد، توان تربیت پذیری و نیازمندی های معرفتی دینی آنان باید برنامه‌ریزی نمود. به همین دلیل موارد ذیل بعنوان سیاست‌های کلان تربیتی مورد توجه قرار می‌گیرد

- ۱) قرآن و عترت E در همه امور به عنوان الگوی تربیتی، محور قرار گیرند؛
- ۲) اعتدال و میانه روی در تمام برنامه‌ها به ویژه در تشویق و تنبیه، به عنوان یک ضرورت مورد توجه قرار گیرد؛
- ۳) با توجه به آیه شریفه **يٰۤاَيُّهَا مَعْشَرَ مَدِيْنَةٍ بَدِئَتْ اَنْتُمْ لَهَا** ... تربیت بر تعلیم مقدم باشد (بنابراین متون آموزشی و سخنان و رفتار مدیران، معلمان و اولیاء نباید در تضاد با هدف‌های تربیت اسلامی باشد)؛
- ۴) در کلیه برنامه‌ها به دفاع از نظام، انقلاب و رهبری توجه و اهمیت داده شود؛
- ۵) به تداوم، ممارست و تمرین در تربیت توجه شود؛
- ۶) تفاوت‌های فردی در تربیت باید در نظر گرفته شود؛
- ۷) هدف اصلی در تربیت، نهادینه شدن ارزش‌های دینی و اخلاقی است؛ از این رو باید به طور مستمر و در همه سنین تحصیلی این ارزش‌ها مورد توجه قرار گیرد؛
- ۸) برای پرداختن به ویژگی‌های تربیتی لازم است از ابزارهای مختلف اعم از کتاب، CD، فیلم و ... نیز بهره گرفته شود تا زمینه تمرین و ممارست برای دانش آموزان فراهم گردد؛
- ۹) در مقطع ابتدائی بیشتر فعالیت‌های تربیتی باید بر محور توصیف و نشان دادن زیبایی‌های شاخص‌های تربیتی و ترسیم زشتی‌های ناهنجاری‌ها باشد؛
- ۱۰) در مقطع راهنمایی علاوه بر توصیف، لازم است دلایل و براهین دینی و عقلی برای شاخص‌های تربیتی بیان گردد، لیکن بسیار ساده و روان مطرح شود؛
- ۱۱) در مقطع دبیرستان علاوه بر استدلال و بره‌ان، باید شاخص‌های تربیتی را بگونه‌ای نهادینه ساخت که فرد برای ورود به دانشگاه و مصون ماندن از آفت‌های محیط مختلط دختران و پسران و شاخص‌های ضد تربیتی و رفتارهای روشنفکر مآبانه آماده گردد.

عوامل مهم و مؤثر در تربیت

برخی عوامل مهم و مؤثر در تربیت که کارگزاران طرح باید به آنها توجه داشته باشند:

- ۱) عملکرد مدیران، معلمان و کادر مدرسه؛
- ۲) تشکل‌های موجود در مدرسه و جامعه (بسیج، هیئت‌ها و ...)
- ۳) والدین و خانواده؛
- ۴) دوستان، هم‌کلاسی‌ها، هم‌سالان، هم‌بازی‌ها و ...
- ۵) فرهنگ اجتماعی منطقه (تدین مردم، علاقه مردم به روحانیت یا عدم آن، اعتیاد و ...)
- ۶) مذهب، باورها، ارزش‌های حاکم، شبهات و ...
- ۷) تغذیه (کمیت، کیفیت، زمان)؛
- ۸) عبادت و شرکت در مراسم‌های مذهبی و دینی (نماز جماعت، دعاها و ...)
- ۹) وسائل ارتباط جمعی (صدا و سیما، مطبوعات، ماهواره، اینترنت، پیامک، بلوتوث و ...)
- ۱۰) سیستم آموزشی و مقررات سازمانی؛
- ۱۱) فضای فیزیکی و معنوی حاکم بر مدرسه.

راهکارهای دستیابی به شاخصه‌های اصلی:

- برای دستیابی به هر یک از شاخصه‌ها تفصیلی که ذکر شد، روش‌ها و راهکارهای مختلفی وجود دارد.
- برخی از راهکارها و روش‌ها مختص یک شاخص خاص می‌باشد و برخی از آنها به صورت مشترک در هم شاخصه‌ها، کاربرد دارد. یکی از روش‌ها و راهکارهای مشترک، تبیین موضوع از طریق آیات و روایات می‌باشد.
- اینک راهکارها و روش‌های دستیابی به هر یک از شاخصه‌های مورد نظر به تفصیل توضیح داده می‌شوند.

شاخص اول: خودشناسی و شناخت جایگاه انسانی

هدف:

خودشناسی دانش آموزان و آشنایی بیشتر آنان با هویت انسانی خویش به منظور فراهم کردن زمینه خداشناسی و حرکت به سمت تکامل معنوی.

روش‌ها و راهکارها:

- ۱) تبیین و ترسیم برتری انسان در گردونه هستی و کرامت انسانی او با توجه به آیات و روایات به ویژه آیه کویمه: *وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ*. (برای این منظور علاوه بر سخنرانی توسط مربی و اساتید فن، می‌توان از روشهای دیگری مثل مسابقه کتابخوانی، مقاله نویسی، روزنامه دیواری و ... استفاده کرد)؛
- ۲) تبیین و ترسیم دقیق و هوشمندانه پیچیدگی‌های آفرینش انسان و ویژگی‌های روحی، روانی و معنوی او؛
- ۳) ایجاد فرصت برای ارائه توانمندی‌ها یعنی مربی باید به گونه‌ای فضا سازی کند که هر یک از دانش آموزان در یک زمینه (اعم از درسی، ورزشی، اخلاقی، انضباطی، هنری و ...) ممتاز باشند؛
- ۴) معرفی الگوها، به گونه‌ای که موجب امیدواری دانش آموزان در رسیدن به مراتب بالاتر شده و از اسطوره سازی‌های غلط که موجب یأس و ناامیدی می‌شود، پرهیز شود؛
- ۵) آموزش و تشویق دانش آموزان به ارزشیابی خود از دیدگاه خویش و دیگران (دانش آموز باید نقاط قوت و ضعف خود را از دیدگاه خود و دیگران ثبت کرده و برای اصلاح نقاط ضعف و پرورش و بهره‌گیری از نقاط قوت خویش با راهنمایی مربی خود اقدام کند؛
- ۶) درخواست از دانش آموز که برای حل مشکلات یا ناهنجاری‌های خویش راه حل ارائه کند و مربی نیز در این راه او را یاری دهد؛
- ۷) ایجاد ارتباط خاص با افرادی که دچار مشکل هستند (مربی باید با صحبت خصوصی با این افراد، آنها را در زمینه شخصیت، توانمندی و استعدادهایش آگاه سازد)؛
- ۸) ارزیابی هر دانش آموز از طریق دوستان به صورت سالیانه (البته باید مربی تذکر دهد که فقط نقاط قوت دوستان خود را بنویسند و به مربی ارائه دهند تا مربی پس از تجزیه و تحلیل آنها، دانش آموز مورد نظر را از توانمندی‌ها، استعدادها و نقاط قوتش آگاه سازد)؛
- ۹) مطالعه کتاب‌های مفید در این زمینه؛
- ۱۰) مشورت با دانش آموزان در مسائل پیرامون خودشان مثل استفاده از آنها در طراحی سؤال امتحانی؛
- ۱۱) اختصاص زمان‌هایی که دانش آموزان هر کدام به طور خصوصی بتوانند درد دل‌های خود را مطرح کنند.

شاخص دوم: محبت و عشق به خدا، قرآن و اهل بیت E

هدف:

نهادینه سازی و تثبیت محبت و عشق خدا، قرآن و اهل بیت Φ در دل دانش آموزان، طوری که محبت دیگران در طول این عشق و علاقه و در مسیر رسیدن به مرحله حبیب الهی باشد.

روش‌ها و راهکارها:

(۱) بیان نعمت‌های الهی اعم از مادی و معنوی:

➤ الف) معنوی مثل: دین، قرآن، پیامبر \exists و ائمه E؛

➤ ب) مادی مثل: آفرینش کرات آسمانی، خورشید، ستارگان و ...

(۲) تبیین حکمت احکام الهی و آموزه‌های دینی؛

(۳) بیان اخبار علمی که در لسان روایات آمده است برای مثال پیامبر \exists فرمودند: آب زمزم بهترین آب روی زمین

است. همین مسئله امروز توسط دانشمردان ژاپنی ثابت شده است و مثال‌های متعدد دیگر؛

(۴) ذکر مواردی از عنایات الهی و معصومین E برای حل مشکلات (توسط مربی و دانش آموزان)؛

(۵) تبیین زیبایی‌های کلام الهی و سخنان پیامبر \exists ، اهل بیت E [انَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا اِحْسَانَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا] [تبیین

زیبایی‌های کلام؛

(۶) تبیین ویژگی‌های محبت به خدا مانند اینکه:

➤ الف) محبت خدا عشق برتر است؛

➤ ب) عشق به خدا درمان عشق‌های مجازی است؛

➤ ج) به فراق منجر نمی‌شود؛

➤ د) با محبت خوبان (پدر، مادر، معلم و ...) قابل جمع است.

(۷) تبیین جلوه‌های رحمانی و محبت آمیز خدا به بندگان؛

(۸) تبیین جلوه‌های شاد اهل بیت E در دنیا و آخرت در چهار محور؛

(۹) بیان ویژگی‌های محبت خدا و اهل بیت 7 در دنیا و آخرت در چهار محور:

➤ الف) این محبت تکلیف است. (قل لا اسئلكم علیه اجراً الا الموده فی القربى)؛

➤ ب) محبت به خدا و اهل بیت E دارای اجر و پاداش است؛

➤ ج) اینکه آثار و برکات فراوان دارد (المرء مع من احب) اینکه شیعه فراتر از محبت است (محبت به تنهایی

کافی نیست و پیروی و تبعیت نیز لازم است).

(۱۰) تبیین و مقایسه رفتار کریمانه اهل بیت E با دشمنانشان (مثل بستن آب به روی لشکریانش امام علی 7 در صفین

توسط معاویه و بستن آن توسط علی 7 به روی لشکریان معاویه)؛

(۱۱) بیان برخی از ویژگی‌های رفتاری پیامبر \exists و اهل بیت E مثل کمک به دیگران انفاق و دستگیری از نیازمندان و ...

- ۱۲) بیان علاقه و محبت پیامبر ﷺ و اهل بیت E نسبت به پیروانشان (چنانکه امام زمان . در توفیق شریف خود به شیخ مفید فرمودند به (أنا غیر مهملین لمراعاتکم و لا ناسین لذکرکم)؛
- ۱۳) بیان ویژگی های شخصیتی پیامبر ﷺ که معرف عظمت و کرامت ایشان است؛
- ۱۴) معرفی ائمه به عنوان ولی نعمت و واسطه فیض الهی (در حدّ خواندن حداقل قسمتی از جامعه و ادعیه رجبیه و... معرفی شده است)؛
- ۱۵) تبیین اصرار بر هدایت توسط اهل بیت E مثل بالمؤمنین رؤوف رحیم- رحمه للعالمین- عزیزاً علیه ما عنتم و...؛
- ۱۶) بیان برخی از رفتارهای عاشقانه و فداکاریهای یاران اهل بیت E نسبت به آنها (مثل میثم تمار و...)
- ۱۷) بیان اینکه خدا و رسول ﷺ شما را می بینند (و قل اعملوا فیسیری الله عملکم و رسوله و المؤمنون)؛
- ۱۸) درخواست از دانش آموزان بوی مشخص کردن کارهایی که اهل بیت E دوست دارند ما انجام بدهیم و اینکه چه کارهایی را برای اهل بیت (و جلب رضایت آنان انجام داده اند؛
- ۱۹) راه اندازی هیئت به ویژه هیئت های مخصوص جوانان و نوجوانان و دانش آموزان و مشارکت دادن آنها در کارهای اجرایی این هیئت ها؛
- ۲۰) برگزاری مراسم باشکوه در اعیاد مذهبی و ایجاد سرور در مدرسه و مشارکت دادن دانش آموزان در این کارها (مثلاً هر قسمتی از مدرسه را چند نفر از آنها تزئین کنند)؛
- ۲۱) ترویج اذکار مختلف و بیان خصوصیات اذکار، آیات، سوره و دعاها و تاکید بر انس با آنها ؛ با عنایت بر فهم و ترجمه آنها؛
- ۲۲) اختصاص فرصتی برای ذکرها مثل صلوات، استغفار، دعای سفر، دعای مطالعه ، دعای خواب، دعای وضو و سوره واقعه برای رفع فقر؛
- ۲۳) ترویج احترام به سادات با توجه به انتساب آنان به پیامبر اکرم ﷺ؛
- ۲۴) ترویج نذر برای اهل بیت E؛ (به منظور تکامل معنوی و رفع مشکلات زندگی)؛
- ۲۵) ترویج فرهنگ سلام دادن به اهل بیت E؛
- ۲۶) ذکر آثار دنیوی و اخروی در هدیه به اهل بیت (همچنان که در زیارت جامعه آمده است : و جعل صلاتنا علیکم طیباً لخلقنا و طهاره لانسنا و تزکیه لنا و کفاره لذنوبنا؛
- ۲۷) بیان آداب ارتباط با اهل بیت E؛ (مانند آداب زیارت و...)
- ۲۸) شروع کلاس با آیت الکرسی؛ با دعای سلامتی امام زمان . و با توسل به اهل بیت E؛
- ۲۹) گره زدن شادی های دانش آموزان به اهل بیت E مثلاً در ایام میلاد ائمه برای دانش آموزان ممتاز و همچنین آنهایی که همنام امام مورد نظر هستند هدیه بگیریم؛
- ۳۰) استفاده از زنگ یا علی برای استراحت یا مراسم شاد؛
- ۳۱) تبیین محبوب بودن دانش آموزان نزد خدا و اهل بیت E ان الله یحب بغاه العلم).

شاخص سوم: ایمان به غیب

هدف:

نهادینه کردن ایمان به غیب و تبیین اینکه امور غیبی در زندگی انسان و مقدرات او نقش مهمی دارند.

روش‌ها و راهکارها:

۱) بیان تأثیر عوامل معنوی در زندگی و موفقیت انسان‌ها مثل:

- الف: قرآن: بیان تأثیر قرآن در ایجاد آرامش و موفقیت افراد مثل تأثیر تلاوت سوره حمد برای شفاء، معوذتین برای پیشگیری از چشم زخم، آیه الکرسی برای حفظ انسان از آفات و بلاها، سوره واقعه برای توسعه روزی، سوره نبأ برای رفتن به حج و ...؛
- ب: دعا: تأثیر دعا در موفقیت انسان (مثل مقام معظم رهبری α و مرحوم آیت ا... بهجت Π) و دعای مطالعه و دعای سفر و دعای حافظه و ... بیان آثار خاص برخی از دعاها؛
- ج: ذکر: تأثیر اذکار مختلف مثل تهلیل، تحمید، تسبیح، ذکر یونسیه و ... و بیان آثار این دعاها مثل تأثیر تهلیل در آرامش و رفع وسواس و تأثیر استغفار برای نزول باران و زیاد شدن روزی و ...؛
- د: وضو: بیان تأثیر وضو در نورانیت انسان، فهم بیشتر و ...؛
- هـ: آثار اعمال و کارهای خوب و بد انسان مثل صلح برای طول عمر و صدقه برای دفع بلا و آثار معنوی، آثار دنیوی، نعمتهای اخروی، تأثیر در ذریه، تأثیر در آینده خود فرد، آثار جسمی و سلامتی، نزول بلا در دنیا و عذاب های اخروی و

۲) بیان نقاب و عقاب اعمال مثل نعمت های بی شمار الهی در بهشت و عذاب های متعدد در جهنم؛

۳) توجه دادن دانش آموزان به وجود مسائل غیبی از طریق تشبیه امور غیبی به امور نامحسوس مانند امواج رادیویی و ... که هستند ولی دیده نمی شوند؛

۴) تبیین امدادها و الهامات غیبی از طریق:

- الف: تبیین برخی از امدادهای غیبی مشخص مثل طوفان شن در طبس و ... توسط مربی؛
- ب: بیان خاطراتی از امدادهای الهی برای دانش آموزان توسط خود آنان؛
- ج: سؤال از دانش آموزان در مورد تأثیر ایمان به غیب در زندگی شخصی و تحصیلی و ...؛
- د: تشویق دانش آموزان به تجربه کردن عوامل معنوی در زندگی و بستر سازی برای این منظور و ...؛
- هـ: راه اندازی روزنامه دیواری برای بیان خاطرات و نوشتن شعر و مقاله و ... در مورد ایمان به غیب و تأثیر عوامل غیبی در زندگی دانش آموزان؛
- ز: در خواست نقاشی از دانش آموزان در مورد بهشت و جهنم و مسائل دیگر غیبی.

۵) بیان اظهار عجز دانشمندان بزرگی مثل ابوعلی سینا، انش تین و ... و پی بردن به عدم درک اغلب اسرار عالم خلقت؛

۶) بیان قانون عمل و عکس العمل البته همراه با آسیب شناسی این مسئله و اینکه قوانین الهی گاهی در عرض هم هستند و همدیگر را خنثی می کنند مثلاً خدمت به پدر و مادر باعث گشایش در زندگی می شود لیکن عوامل دیگر مثل امتحان ممکن است این را خنثی کند و زندگی سخت شود؛

۷) مقایسه بین انسان های معتقد و غیر معتقد به غیب (مثل مقایسه رزمندگان اسلام در دفاع مقدس با نیروهای بعثی)؛

۸) بیان برخی از اتفاقات مهم کشور و جهان که نقش عوامل معنوی و امدادهای غیبی در آنها برجسته است مثل شکست آمریکا در طبس، جنگ تحمیلی با همه امکانات آنها و بی امکانات بودن ما؛

۹) بیان یافته های علم روز در مورد تأثیر عوامل غیبی و معنوی در پدیده های مثل cd شهادت آب، تحقیقات در زمینه آب زمزم، تأثیر دعا و آرامش روح و روان و درمان در بیماری های جسمی و بوخی از جریانات سریال کلید اسرار؛

۱۰) توسل به حضرات معصومین (مثل شروع کلاس با توسل به اهل بیت) و توصیه به اینکه دانش آموزان برای رفع مشکلات متوسل ایشان شوند؛

۱۱) تشویق دانش آموزان به انجام کارهای خوب بدون چشم داشت مادی، مثلاً تمیز کردن کلاس بدون اطلاع دیگران؛

۱۲) ارائه برنامه معنوی و تربیت : مثلاً بگوئیم اگر می خواهید ایمان به غیبتان افزایش یابد این کارها را باید انجام دهید.

۱۳) نماز اول وقت با تربت امام حسین %

۱۴) پرهیز از لقمه حرام

۱۵) نماز شب

۱۶) روزه گرفتن

۱۷) احترام به پدر و مادر ، البته موانع آن هم بیان شود مثلاً اگر پرسیدند چه کنیم که دعای ما مستجاب شود؟ بگوئیم چه کرده ای که دعایت مستجاب نمی شود؟ چون طبق معمول باید مستجاب شود.

شاخص چهارم: نماز

هدف:

تبیین اهمیت و جایگاه نماز و علاقمند کردن دانش آموزان به آن در جهت تقویت و روحیه تعبد و ایجاد علقه و ارتباط مستمر با خداوند متعال.

روش‌ها و راهکارها:

- ۱) تبیین و آموزش فلسفه، ثواب، آثار و برکات نماز؛ اعم از برکات دنیوی و اخروی و بیان عواقب و پیامدهای دنیوی و اخروی ترک نماز به تناسب سن بچه‌ها؛
- ۲) نهادینه کردن فرهنگ نماز و تبیین اهمیت آن از طریق:
 - آموزش نماز از سنین قبل از دبستان به وسیله CD آموزشی، کتاب مصور، نمایش و ...؛
 - تمرین نماز از دبستان در مدارس؛
 - توجیه اولیاء جهت نهادینه کردن نماز در منزل از طرق مختلف مثل بردن بچه ها به نماز جماعات مسجد، همراه کردن بچه‌ها با نماز اولیاء در منزل و تشویق بچه ها به نماز از طرق مختلف مثل دادن بهترین سجاده ها به بچه‌ها، پوشیدن لباس خوب و معطر و اهمیت دادن به نماز اول وقت و ...؛
 - برنامه ریزی برای نماز خواندن بچه‌ها از دوم و سوم دبستان؛
 - تشویق دانش آموزان در مدرسه توسط مدیر و معلمین از طریق دادن نمره و امتیاز، زدن عکس بچه‌ها در مدرسه یا روزنامه دیواری، دادن جوایز به صورت اتفاقی، دادن برخی از مسئولیتها مثل مکبر بودن و ... تشویق کلامی، معرفی کردن فرد به عنوان فرد نمازگزار در بین دوستان، اقوام و ...؛
 - آسان جلوه دادن نماز و رعایت تدریج در دعوت به نماز؛
 - الگو بودن معلمین و کادر مدرسه اقتضا می کند که در مسئله اهمیت دادن و تقیّد به نماز اول وقت و ... پیشقدم باشند؛
 - نهادینه کردن فرهنگ تشکر در مدرسه و تبیین اینکه نماز نیز نوعی تشکر از خداست.
- ۳) تشویق و فرهنگ‌سازی تردد به مسجد و حضور آنها در مسجد و نماز جماعت در صورت فراهم بودن شرایط؛
- ۴) تشویق و ترغیب دانش آموزان با دادن جوایز برای شرکت آنها در نماز جماعت یا دادن جایزه به کلاسی که بیشترین شرکت کننده را داشته و یا برای کسانی که دیگری را به نماز آورد ه‌اند. البته به صورت موردی و اتفاقی تا دانش آموزان شرطی هم نشوند؛
- ۵) پرهیز از برخوردهای مستبدانه و تنفر آفرین به ویژه در بیدار کردن بچه‌ها برای نماز صبح؛
- ۶) برنامه‌ریزی برای زنگ نماز در مدارس خاص مثل مدارس وابسته، نمونه دولتی و ...؛
- ۷) دعوت و تشویق به نماز در شرایط مناسب و شاد باشد مانند اعیاد، جشن‌ها و ...؛
- ۸) آگاهی بخشی به این مسئله که تمام ملت‌ها و ادیان مختلف نماز و نیایش دارند؛

- ۹) ارائه تکلیف به دانش آموزان دبستان مثلاً: دو رکعت نماز نزد پدر و مادر بخوانند و تأییدیه بگیرند؛
- ۱۰) برنامه‌ریزی و فضاسازی برای برگزاری باشکوه نماز مثل پخش اذان، برگزاری نماز جماعت اول وقت و تعطیلی کلاس‌ها موقع نماز، ایجاد فضای شاد و جذاب در نمازخانه، نصب پوستر و بنرهای خوب و زیبا در مورد نماز و ...؛
- ۱۱) باشکوه و پر رنگ برگزار کردن جشن تکلیف دانش آموزان به ویژه پسران و دادن هدیه‌های مذهبی مثل سجاده خوب، انگشتر و ...؛
- ۱۲) توجه دادن دانش آموزان به آداب نماز جهت فراهم کردن زمینه‌های لذت بردن از نماز:
- رفع موانع (خستگی، گرسنگی، تشنگی، پریشانی و ...)
 - ایجاد آمادگی و شوق در افراد و گفتن اینکه نماز معراج مؤمن است؛
 - آمادگی قبل از نماز با وضوی شاداب و ایجاد فضای معنوی در محیط با پخش دعا و مناجات با صوت زیبا؛
 - مواظبت فکر و قلب و پرهیز از گناهان و عوامل حواس پرتی؛
 - یاد مرگ مثل اینکه انسان دارد نماز آخرش را می‌خواند؛
 - خود را بنده واقعی دانستن و توجه به ربوبیت پروردگار؛
 - پرهیز از لقمه حرام؛
 - راحت کردن عبادت (مثل اینکه در قنوت می‌شود با زبان مادری با خدا حرف زد)؛
 - ایجاد احساس نیاز به نماز؛
 - آموزش ترجمه نماز؛
 - تمرکز روی جمله‌های نماز و معانی آن.
- ۱۳) تهیه گزارش و انشاء از رفتن و نماز خواندن در مسجد؛
- ۱۴) انتخاب روحانی خوش اخلاق و جذاب و محبوب برای امام جماعت؛
- ۱۵) مشارکت دادن دانش آموزان یا کلاس‌ها برای برگزاری مراسم باشکوه نماز از جمله : نوبتی کردن اذان، اذان دسته جمعی، تقسیم وظایف برگزاری مراسم نماز بین کلاس‌ها؛
- ۱۶) تشویق معلمان و دانش آموزان تأثیرگذار، درس خوان و خوش اخلاق برای حضور در نماز، تا بر دیگران تأثیر داشته باشد؛
- ۱۷) تعیین زمان‌هایی برای کنترل و تصحیح نماز دانش آموزان؛
- ۱۸) برگزاری جشنواره نماز در مدرسه و تقدیر از فعالانی که در برگزاری نماز نقش داشته‌اند یا کسانی که مقاله یا متن ادبی یا شعر و ... در مورد نماز ارائه کرده‌اند؛
- ۱۹) پیشنهاد نمازهای خاص برای رفع گرفتاری‌ها (نماز حاجت، نماز امام زمان Ω و ...)
- ۲۰) بیان خاطراتی در مورد نماز توسط دانش آموزان، مثلاً در مورد اولین نمازی که خوانده‌اند یا ...؛
- ۲۱) نصب تابلو مخصوص نماز که هر کس مطلب، شعر، نوآوری و ... در مورد نماز دارد ارائه کند؛
- ۲۲) پخش کارت احادیث (مثلاً ۲۰ عدد) به صورت اتفاقی در میان نمازگزاران و تعیین جایزه برای کسی که همه کارت‌ها را جمع کرده باشد.

شاخص پنجم: گناه گریزی

هدف:

نهادینه کردن روحیه گناه گریزی در دانش آموزان چون دوری از گناه موجب صفای باطن، روشن شدن دل و انعطاف پذیری در مقابل حق می شود.

روش‌ها و راهکارها:

۱) تبیین زشتی گناه و آثار و پیامدهای دنیوی و اخروی آن:

- غیبت کننده و مردار خواری؛
- تشبیه متکبر به مورچه؛
- فکر گناه با فکر مدفوع خوردن؛
- بلند بودن زبان غیبت کننده و له شدن در زیر پا؛
- گناه کردن موجب کم شدن عمر و حبس دعا و فقر و بلا می شود؛
- تبیین گناهان کلیدی و کبیره مثل دروغ و ...؛
- تجسم اعمال.

۲) بیان اینکه انسان همواره در محضر خداست و رسول خدا، ائمه E و امام زمان . نیز شاهد اعمال ما هستند؛

۳) تبیین زشتی گناه و سم بودن آن با توجه به آیات و روایات موجود؛

۴) احیاء انگیزه توجه به آموزه های دینی، عبرت گرفتن از کسانی که به آموزه های دین توجه نکردند و تبیین بن بست های اخلاقی، اجتماعی، فرهنگی و ... جوامع غیردینی؛

۵) توجه به تأثیرپذیری مخاطبان از محیط و گروه های مذهبی و ...؛

۶) توجه دادن به قانون عمل و عکس العمل (از مکافات عمل غافل مشو) مثل تأثیر نگاه به نامحرم، بی احترامی به پدر و مادر؛

۷) تحقیر گناه و بزهکاری ها و طنزسازی پیرامون آن (قابل استفاده از گفت و شنود کیهان، مسابقه کاریکاتور، شعر و لطیفه سازی)؛

۸) ارائه الگوهای خوب که در شرایط بسیار نامناسب گناه را ترک کرده اند و یا نمونه هایی که با ترک گناه به جایی رسیده اند (مثل حضرت یوسف %، ابن سیرین و زن فرعون)؛

۹) توجه دادن دانش آموزان در حتمی بودن پاداش الهی در صورت ترک لذت گناهان و توجه دادن دانش آموزان در افزایش ایمان در صورت ترک لذت گناهان؛

۱۰) تبیین دقیق از بحث لذت و انواع آن (جسمی، عقلی، معنوی، خیالی و ...) و بیان اینکه ترک گناه خودش لذت زیادی دارد و لذت حرام احساس لذت های حلال را سلب می کند؛

۱۱) تأکید بر داشتن ظاهر و پوشش مناسب به دلیل تأثیر ظاهر بر باطن؛

۱۲) ناتوان معرفی کردن افراد گناهکار (مثلاً الغیبه جهد العاجز)، بی حجابی گدائی محبت، تقلب نشانه تنبلی، تکبر نشانه حقارت و ذلت در دین؛

۱۳) لذت‌های حلال مطابق با طبیعت است مثل لذت بردن از زیبائی جنگل بر خلاف لذت‌های حرام که مثل شنا کردن بر خلاف جریان آب هماهنگ با طبیعت نیست، یکی از معانی یسبح لله هم این است که همه در مسیر حرکت به سوی خدا حرکت می‌کنند لذا کسانی که در مسیر خدا هستند موافق با طبیعت هستند و کسانی که خلاف جریان حرکت می‌کنند مخالف با طبیعت، لذت حرام، اضطراب و استرس بعد از لذت را به دنبال دارد (چون مثلاً می‌ترسد کسی او را دیده باشد و لو دهد و ... ولی کسی که از حلال لذت می‌برد، ترس و اضطراب و استرس ندارد و لذتش ماندگار است؛

۱۴) ترویج شعارهای مناسب در مدرسه مثل: الم يعلم بان الله یر ی؟ و چون از او گشتی همه چیز از تو گشت، در جوانی پاک بودن شیوه پیغمبری است؛

۱۵) معرفی و ترویج مطالعه کتابهای مخصوص گناه و گناه‌گریزی در ساعت مطالعه؛

۱۶) ترویج فرهنگ استغفار و توبه و تأکید بر قبولی آن و تبیین اینکه ترک گناه راحت تر از توبه است (پیشگیری بهتر از درمان است) و نیز تأخیر توبه و استغفار خطراتی را به دنبال دارد؛

۱۷) جمع‌آوری و ارائه بریده‌های روزنامه که نتیجه جرم و جنایت و گناه را نشان می‌دهند به شرط اینکه بد آموزی نداشته باشد؛

۱۸) تشویق دانش‌آموزان به اینکه در صورت انجام گناه خودشان را جریمه و در صورت اجتناب از گناه خود را تشویق و شاکر خدا باشد، البته با رعایت تناسب بین گناه و جریمه؛

۱۹) تبیین دلیل و فلسفه حرمت گناهان و بیان اینکه اعمال ما در شخصیت ما تأثیرگذار بوده و جزء شخصیت آینده ما می‌شود؛

۲۰) تبیین محاسبه و مراقبه با استناد به آیات و روایات؛

۲۱) از بین بردن زمینه‌های گناه مثل اگر یک زن و مرد در یک اتاق بودند، در را باز بگذارید، پرهیز از تنهایی مطلق، عدم تماشای صحنه‌های محرک، کراهت نشستن بلافاصله در جای زن، موسیقی حرام، انجام ورزش و گرفتن روزه.

شاخص ششم: حياء

هدف:

نهادينه كردن حياء، عفت، نجابت و رفتارهاى شايسته در ميان دانش آموزان كه نهادينه شدن آن عاملى در جهت رشد معنوى و اخلاقى بوده و همچنين زمينه هاى گناه را از بين مى برد.

روش ها و راهكارها:

(۱) تبیین:

- سيمای حيا براساس آيات و روايات؛
- بيان آثار و برکات دنيوى و اخروى حيا؛
- بيان عواقب و پيامدهاى منفى دنيوى و اخروى بى حياى و ذکر نمونه هاى از آفات بى حياى يا فوائد با حياى (مثل برخى از داستانهاى مجله خانواده)؛
- تبیین تفاوت حيا با خجالت و کم روى؛
- بيان اينکه بى حياى موجب افت تحصيلى مى شود.

(۲) فرهنگ سازی از طريق:

- پرهيز دادن از عوامل بى حياى مثل فيلمهاى مستهجن و رمانهاى عشقى و توصی ه اولياء دانش آموزان به اينکه عوامل حيازدا را از دسترس فرزندان خود دور کنند (مثل ماهواره، پوشيدن لباس نامناسب توسط پدر و مادر و ...)
- رعايت حيا و جلب منافع، بدین معنا که مثلاً بدترین پسران هم دنبال دختران باحيا و پاک مى گردند؛
- مقايسه كردن ويژگيهاى فرد باحجاب و بى حجاب به کمک دانش آموزان؛
- توجه داشتن به مسئله تدريج، يعنى: مثلاً در باحجاب كردن بى حجابها، ابتدا از چادر شروع نکنيم، بى حياى هم تدريجى صورت مى گيرد يعنى ابتدا چادر را برمی دارند، بعد مانتو را کوتاه مى کنند، بعد ...
- درخواست از دانش آموزان که در مورد حيا و حجاب شعر بگویند يا یک متن ادبى، مقاله کوتاه و ... بنويسيد؛
- بيان مصاديق حيا توسط دانش آموزان (نه مصاديق بى حياى) مثل پا دراز نکردن در محضر والدين، معلم و ...
- توجه دادن اولياء دانش آموزان به پوشش مناسب خواهر و برادر در خانه و تفکيک اتاقها؛
- اعتدال در رابطه صميمى پدر و مادر نزد کودکان تا حساسيت درست نشود؛
- مواظبت والدين بر عدم ايجاد زمينه هاى کنجکاوى ناصحيح (مثلاً پرهيز پدر و مادر از روابط نامناسب و فيلمهاى مستهجن، ماهواره و ...)
- تحريك عواطف عمومى و غيرت ملی و دينى نسبت به اهداف دشمن از بى حياى جامعه (مک جريان آندلس که با استفاده از بى حياى و تحريك جنسى توانستند کشور را از دست مسلمانان خارج کنند)؛
- بيان تاريخچه چادر و پوشش در فرهنگ ملی و سنن تاريخى.

۳) ذکر مواردی که خدا نسبت به بنده اش حیا می کند مثلاً حیا کردن از عذاب زائرخانه خدا، پس انسان باید بیشتر حیا کند؛

۴) توجه دادن به اینکه مهم ترین نیاز زنان حیا و عفت می باشد لذا در دعا گفته شده است (و علی النساء بالحیاء و العفه)؛

۵) حریم نگهداشتن معلم و پرهیز او از عوامل بی حیایی در رفتار، گفتار و ...؛

۶) تعریف و تمجید از فرد با حیا؛

۷) توجه دادن با حیا به اینکه تو مورد توجه خدا هستی؛

۸) تبیین ارتباط متقابل بین حیا و گناه (انجام کار گناه انسان را بی حیا می کند و حیا از گناه جلوگیری می کند)؛

۹) حیا وسیله رسیدن به زیبایی هاست (قال علی%: الحیاء سبب الی کل جمیل).

شاخص هفتم: صداقت، راستگویی و درستکاری

هدف:

نهادینه سازی صداقت در رفتار و گفتار دانش آموزان بدین جهت که سعادت و نجات انسان ها بر پایه راستی (در گفتار و کردار) استوار است و ریشه همه انحرافات در عدم آن.

روش‌ها و راهکارها:

۱) تبیین دقیق صداقت و راستگویی با توجه به آیات و روایات از طریق:

- بیان معنای صداقت و راستگویی و ابعاد آن؛
- بیان آثار دنیوی و اخروی و مادی و معنوی صداقت؛
- بیان عواقب و پیامدهای دنیوی و اخروی و مادی و معنوی دروغگویی؛
- بیان فلسفه حرمت دروغ؛
- تبیین زیبایی صداقت و زشتی دروغ؛
- بیان جایگاه دروغ و خالی بندی و تفاوت آنها با مبالغه و توریه؛
- بیان دقیق موارد دروغ مصلحتی براساس روایات؛
- بیان اینکه مسائلی مثل تقلب، چاپلوسی و ... نیز نوعی دروغ است؛
- بیان مراتب دروغ (مثل اینکه دروغ به خدا و پیامبر ﷺ و اهل بیت E در ماه مبارک رمضان روزه را باطل می‌کند).

۲) فرهنگ سازی برای صداقت از طریق:

- ایجاد امنیت روحی و روانی برای راستگویی و از بین بردن ترس از گفتن واقعیتها؛
- از بین بردن زمیعه‌های دروغگویی (مثلاً تکلیف خارج از توان دانش آموز به او داده نشود؛ یا اینکه مهلت مناسب به او داده شود)؛
- رعایت صداقت در گفتار و کردار توسط معلمین (هر چند در ظاهر خلاف مصالح آنها باشد)؛
- ارائه الگوهایی از افراد راستگو در میان خود دانش آموزان یا بزرگان مثل ابوذر غفاری و بیان خاطرات شیرینی از آنها؛
- تخفیف در تنبیه‌ها در صورت راستگویی.

۳) تبیین مسئله جبران راستگویی در نزد خدا و بیان اینکه اگر منفعتی به دلیل راستگویی از بین برود، خدا جبران می‌کند؛

۴) تبیین اینکه خدا به تلاش نمره می‌دهد نه به استعداد، پس نیازی به دروغ گفتن نیست؛

۵) بیان اینکه دروغ نشانه ضعف است و آدم‌های ضعیف دروغ می‌گویند؛

۶) تبیین اینکه دروغ از هر کس که باشد زشت است؛

۷) مسخره کردن دروغ و دروغگو در مدرسه با روش‌های مختلف مثل طنز، کاریکاتور، شعر و ...؛

۸) هشدار به اینکه دروغ در اثر تکرار، تبدیل به عادت می‌شود و عادت‌ها، شخصیت انسان را شکل می‌دهند؛

۹) اگر کسی دروغ گفت، سریع نگوئیم دروغ می‌گویی؛ بلکه بگوئیم شما احتمالاً اشتباه می‌کنید (دقت در به کارگیری واژه‌ها)؛

۱۰) تبیین اینکه دروغ گفتن حرام است ولی گفتن هر چیزی که می‌دانید، لازم نیست (سکوت)؛
۱۱) اعتماد منطقی نسبت به رفتار دانش‌آموزان؛

۱۲) تبیین دقیق مسئله درستکاری و اتقان در کار بر اساس آیات و روایات از طریق:

- بیان معنای دقیق درستکاری و ابعاد آن؛
- بیان آثار دنیوی و اخروی و مادی و معنوی درستکاری و اتقان در کار؛
- بیان عواقب و پیامدهای دنیوی و اخروی، مادی و معنوی سستی در کار و اهمال کاری.

۱۳) فرهنگ سازی برای درستکاری و اتقان در کار از طریق:

- ارائه الگوهایی از افراد درستکار در میان مردم و خود دانش‌آموزان؛
- تشویق دانش‌آموزان در مقابل درستکاری و اتقان در انجام کارهایشان؛
- ارائه الگو از دانشمندان و علمایی که اتقان در کار داشتند مثل حضرت امام خمینی II؛
- امتیاز دادن به فعال بودن در کلاس، تمیز نگهداشتن میز، اتاق، کتاب و ...

شاخص هشتم: امر به معروف و نهی از منکر

هدف:

تقویت حس مسئولیت دانش آموزان نسبت به خود و دیگران جهت نهادینه کردن فریضه امر به معروف و نهی از منکر.

سیاست‌ها:

- ۱) تغافل و نادیده گرفتن برخی از منکرهای غیر مهم؛
- ۲) تدریج و مراعات مراحل امر به معروف و نهی از منکر (شروع از معروف‌های روزمره و ...)
- ۳) تسهیل مثلاً در کنار نهی از منکر، جایگزین مناسب پیشنهاد شود؛
- ۴) اصرار زیاد نداشتن بر امر به معروف و نهی از منکر.

روش‌ها و راه کارها:

- ۱) تبیین امر به معروف و نهی از منکر و جوانب مختلف آن با توجه به آیات و روایات؛
- ۲) ارائه تعریف صحیح از امر به معروف و نهی از منکر (مانند تفاوت مج‌گیری با نهی از منکر)؛
- ۳) بیان آثار و برکات دنیوی و اخروی امر به معروف و نهی از منکر مانند:
 - درجات معنوی و پادشاهی الهی؛
 - رشد و تکامل فرد؛
 - طولانی شدن عمر انسان؛
 - اصلاح جامعه و مثبت شدن فضای حاکم بر آن؛
 - ارائه تاریخ بی تفاوتی‌ها مثل زمان امام حسین % یا مشروطه یا ... و نقش امر به معروف و نهی از منکرهای موفق در تاریخ که سرنوشت ملتی را عوض کرده است.
- ۴) تبیین تقدم مصالح جمعی بر منافع فردی؛
- ۵) به کار بردن واژه‌ها و عبارات زیبا (مانند مهربانی مدنی به جای امر به معروف و ...)
- ۶) فعال کردن دانش آموزان به صورت فردی و گروهی در ارائه راهکارهایی برای امر به معروف و نهی از منکر

مانند:

- از دانش آموزان سؤال کنیم اگر گناهی را دیدید و ۳۰ ثانیه فرصت داشتید چگونه نهی از منکر می‌کنید؛
- دانش آموزان را دسته بندی کنیم و از هر گروه بخواهیم راهکار ارائه کنند . مثلاً برای ترک سیگار چه روشی پیشنهاد می‌کنید؛
- تکمیل جملات نیمه تمام (مثلاً منکری را نام می‌بریم و از نفر اول می‌خواهیم یک جمله بگوید و نفر بعد آن را تکمیل کند و ...)

- دانش آموزان را به دو گروه تقسیم می کنیم و هر کدام از آنها که با اطلاعات بیشتری در مورد معروف و منکر داشته باشند برنده شناخته شوند؛
 - انشاء، مقاله نویسی و ... در مورد امر به معروف و نهی از منکر؛
 - داستان سازی توسط مربی و دانش آموزان (مانند داستان سازی در مورد شهر بدون امر به معروف و نهی از منکر)؛
 - ارائه گزارش امر به معروف و نهی از منکر دانش آموزان توسط خود آنها به کلاس؛
 - بیان خاطرات دانش آموزان و مربیان در مورد امر به معروف و نهی از منکر و شیوه های آن.
- ۷) مشخص کردن یک روز در ماه به نام امر به معروف و نهی از منکر؛
- ۸) بیان نتایج و پیامدهای منکرات و مضرات آنها برای دانش آموزان با ذکر داستان و نشان دادن فیلم و ...؛
- ۹) برگزاری نمایشگاه های مختلف از الگوهای موفق امر به معروف و نهی از منکر مانند ابوذر غفاری، بهلول و الگوهای معاصر؛
- ۱۰) لطیفه سازی و طنزپردازی در مورد بی تفاوتی و ترک امر به معروف و نهی از منکر.

شاخص نهم: ارزش علم و اهمیت عالم

هدف:

تبیین اهمیت علم و جایگاه عالم از نظر اسلام و نهادینه سازی علم آموزی در میان دانش آموزان .

روش‌ها و راهکارها:

- ۱) تبیین اهمیت و مراتب علم و جایگاه ویژه علما در اسلام:
 - علم باعث افزایش بهره وری عقل می‌شود؛
 - علم در واقع کشف قوانین حاکم بر نظام خلقت است؛ لذا هر قدر علم رشد کند، دین و خدا نفی نمی‌شود بلکه تقویت می‌شود؛
 - بیان اهداف علم و تفاوت اهداف در علوم مختلف.
- ۲) بیان آثار دنیوی، اخروی، مادی و معنوی علم و مضرات و پیامدهای جهل و نادانی؛
- ۳) یادآوری اینکه علم نزد خدا محبوب است و خدا دانش آموزان را دوست دارد (ان الله يحب بغاه العلم)؛
- ۴) یادآوری اولویت علوم، تبیین شرافت برخی از علوم مثل علوم اسلامی و تفقه در دین بر بقیه علوم (اذا اراد الله بعبد خيراً فقهه فی الدین)؛
- ۵) توجه دین به انواع علوم مانند فیزیک، شیمی و ... و معرفی الگوهای دانشمندان دینی مثل جابر بن حیان، خواجه نصیر و ... در این زمینه؛
- ۶) عنایت ویژه دین به علم و عالم طوری که در روایات چنین آمده است که (لاحسد و لاملق الا فی طلب العلم)؛
- ۷) معرفی علمای بزرگ و موفق و ذکر خاطرات و سرگذشت زندگی علمی آنان؛
- ۸) معرفی برترین‌های علمی مدرسه در صبحگاه و مناسبت‌ها و نصب عکس آنها در مدرسه و نیز ارائه زندگینامه مختصری از آنان و بر پایی نمایشگاه از این افراد؛
- ۹) ایجاد انگیزه برای علم آموزی از طریق:
 - ایجاد احساس نیاز به علم در میان دانش آموزان با ایجاد سؤال و ...؛
 - ایجاد فضایی که از مطالعه لذت ببرد؛
 - تصویر سازی از آینده روشن در صورت تحمل مشکلات علم آموزی و آینده تیره برای عدم علم آموزی و ...؛
 - عدم سختگیری مفرط در درس و تکالیف تا شوق و رغبت از بین نرود؛
 - یادآوری فواید و کاربردهای هر یک از علوم در آینده دانش آموزان؛
 - تبیین اینکه علم آموزی، افزایش بهره وری بیشتر انسان از اصلی ترین ارزش انسانی یک انسان است.
- ۱۰) خاطره گویی معلمانی که تأثیر زیادی روی دانش آموزان دارند و بیان سختی‌ها و مشکلات گذشته آنها در راه تحصیل؛
- ۱۱) قرار دادن ساعت مطالعه در مدرسه و تعیین کتاب‌های ویژه برای مطالعه (البته باح مکان و فضای مناسبی از لحاظ گرما و سرما و امکانات برای مطالعه ایجاد شود)؛

- ۱۲) برنامه‌ریزی برای نهادینه سازی استفاده بهینه از وقت؛
- ۱۳) دعوت از افراد موفق آموزشگاه که الان به جایی رسید ه‌اند، ایجاد روحیه علم آموزی (تعریف خاطرات و بیان تجارب درس خواندن، ارائی راهکار برای حل مشکلات تحصیل و ...)
- ۱۴) بیان آثار و برکات احترام به عالم و معلم مثل عاقبت به خیری و ذکر نمون ه‌هایی در این زمینه مثل علامه حسن زاده آملی که احترام ویژه‌ای به استاد خود قائل بود و به همین دلیل به مراتب بالای علمی و معنوی دست یافت؛
- ۱۵) ارائه نمونه‌هایی از کسانی که بر اثر نخواندن درس یا احترام نگذاشتن به معلم عاقبت خوبی نداشته‌اند؛
- ۱۶) ارزش‌گذاری به تلاش و بیان اینکه موفقیت تنها در گروه استعداد نیست (چه بسا افراد کم استعداد که با تلاش به موفقیت‌های بزرگ رسیدند و بالعکس)؛
- ۱۷) ایجاد و تقویت رابطه صمیمی بین معلم و دانش آموز به شیوه‌های مختلف مانند حضور معلم در اردوها در کنار دانش آموزان، پیگیری مشکلات دانش آموزان و ...؛
- ۱۸) تلقین توانمندی در تحصیل علم به ویژه برای دانش آموزانی که احساس می‌کنند نمی‌توانند درس بخوانند از طریق ذکر موفقیت‌های کوچک آنها و ...؛
- ۱۹) تشویق دانش آموزان به خواندن دعای مطالعه و نهادینه ساختن آن؛
- ۲۰) اجتناب از حافظه محوری و اهمیت دادن به فهم مطالب نه حفظ آنها؛
- ۲۱) معرفی مراکز پاسخگویی به سؤالات دانش آموزان؛
- ۲۲) برنامه ریزی برای پژوهش محوری در فعالیت‌های علمی؛
- ۲۳) توجیه معلمان به اینکه از علما و دانشمندان و مؤلفان آثار علمی با تکریم یاد کنند؛
- ۲۴) دعوت از نویسندگان موفق و مرتبط با جوان و نوجوان؛
- ۲۵) گذاشتن مباحثه یک ربعی برای درس‌های کلیدی (البته در صورت امکان)؛
- ۲۶) معلم شدن موقتی دانش آموزان (استفاده از دانش آموزان موفق به عنوان استاد یار)؛
- ۲۷) ترغیب دانش آموزان به ضرورت عمل به دانسقاها و بیان عواقب دنیوی و اخروی عمل نکردن به آن؛
- ۲۸) برگزاری مسابقه علمی و ایجاد رقابت بین کلاس‌های هم سطح و سایر مدارس وابسته؛
- ۲۹) بیان تکنیک‌های موفقیت در تحصیل مثل روش تندخوانی، روش تحقیق، روش مطالعه و ...؛
- ۳۰) معرفی کتاب‌های مناسب هر سن و هر دوره تحصیلی و تهیه آنها برای کتابخانه مدرسه؛
- ۳۱) استعدادیابی دانش آموزان و هدایت آنها به شکوفای کردن استعدادهاشان؛
- ۳۲) درخواست از دانش آموز که اسامی آشنایان و فامیل و اهل محله را که با امکانات کم موفق شده‌اند را لیست کند؛
- ۳۳) معرفی افرادی که در استفاده از وقتشان موفق بود ه‌اند مثل افرادی که قرآن را در صف نانوایی و زبان را در صف اتوبوس یاد گرفت‌اند، یا پشت چراغ قرمز ز بلن خارجه را یاد گرفت‌اند؛
- ۳۴) ضمن سؤال از هدف دانش آموز، به او تفهیم شود که برای رسیدن به این هدف چه برنامه‌ای باید داشته باشد و چه مسیری را باید طی کند؛
- ۳۵) ایجاد فرصتی که دانش آموزان به راحتی بتوانند مشکلات علمی خود را به کمک معلمین حل کنند.

شاخص دهم: نظام اسلامی، ولایت فقیه و تقلید

هدف:

نهادینه سازی اعتقاد و التزام عملی به نظام اسلامی و ولایت فقیه و تبیین ضرورت تقلید .

روش‌ها و راهکارها:

- ۱) تبیین ضرورت قانون‌پذیری انسان و نیاز او به حکومت و حاکم و بیان فواید و آثار وجود رهبر مانند مقایسه کشور بدون رهبر با کلاس بدون معلم و سؤال از دانش‌آموزان در مورد مدرسه بدون مدیر و جامعه بدون رهبر؛
- ۲) بیان دلایل اولویت نظام ولایت فقیه و نقد عالمانه نظام‌های دیگر از طریق:
 - بیان مزایای جامعه اسلامی و نظام ولایت فقیه؛
 - مقایسه رهبران نظام اسلامی و جامعه دینی با رهبران جوامع دیگر؛
 - بیان نقطه ضعف‌های دموکراسی مثل رأی دادن به یک جنایتکار به خاطر فریب مردم مثل بوش و کارادزیچ.
- ۳) بیان نقش‌پذیری ولایت در ارتقاء جایگاه معنوی و عدم پذیرش ولایت در سقوط آن؛ مثل سلمان که با ولایت‌پذیری به جایگاه «منا اهل البیت» رسید و طلحه و زبیر و بنی‌صدر و رجوی که ساقط شدند؛
- ۴) تبیین عوامل عقب‌ماندگی کشورهای اسلامی مانند وجود حاکمان جور و بی‌عرضه و ملتزم بودن مردم به حمایت از حکومت؛
- ۵) برانگیختن غیرت مذهبی و ملی دانش‌آموزان به وسیله بیان مشکلات و تهاجم‌های خاموش و توطئه‌های مخفی و آشکار غرب (مثل مافیای اقتصادی، فرهنگی و دست‌های پنهان پشت پرده)؛
- ۶) مقایسه میان جنگ تحمیلی که در زمان حکومت اسلامی اتفاق افتاد که با پیروزی و سربلندی ایران تمام شد با جنگ‌های ۲۰۰ ساله اخیر ایران که همواره با ذلت و از دست دادن بخشی از خاک ایران به پایان رسید ه‌انف. و ذکر مواردی از بی‌عرضگی پادشاهان مثل قرارداد ترکمانچای و ... و بیان روایات موجود در مورد ایران در آخر الزمان؛
- ۷) بیان ضرورت واقع‌نگری افراد نسبت به نظام و پرهیز از ایده آل‌نگری؛
- ۸) تعدیل انتظارات از الگوها و بیان اینکه قرار نیست همه نمره بیست بگیرند؛
- ۹) تفکیک کاستی‌های دولت و ضعف مسئولین از نظام و ولایت فقیه و توجه به اینکه اشتباهات مسئولین به اسم نظام و رهبری تمام نشود؛
- ۱۰) ترسیم زحمات و سختی‌هایی که مسئولین نظام و مردم کشید ه‌انف مثل زندان و شکنجه مقام معظم رهبری α و مسئولین نظام و بسیاری از مردم؛
- ۱۱) تشبیه انتخاب رهبری با انتخاب‌های دیگر مثل انتخاب رئیس‌جمهور توسط پارلمان و نیز تبیین اینکه انتخاب رهبر توسط خبرگان همانند انتخاب مسئول نظام پزشکی توسط پزشکان است زیرا پزشکان بهتر می‌توانند تشخیص دهند که چه کسی بهتر است؛

- ۱۲) پشتیبانی از نهادهای انقلابی و بازوان اصلی نظام مثل سپاه، بسیج، شورای نگهبان و ...؛
- ۱۳) ذکر موفقیت‌ها و توانمندی‌های نظام و کشور با توجه به تمام موانع، مشکلات و محدودیت‌ها از طریق:
- مقایسه وضعیت کشور در قبل و بعد از انقلاب و بیان اینکه کجا بوده‌ایم و به کجا رسیده‌ایم؛
 - ذکر موفقیت‌های بازسازی کشور به صورت مستقیم و غیرمستقیم؛
 - برگزاری نمایشگاه مصور از توانمندی‌ها و موفقیت‌های کشور؛
 - گردش علمی به اماکن علمی، نظامی و ... و نمایش موفقیت‌های ایران مثل موفقیت‌های هسته‌ای، پزشکی، سد سازی، ساخت هواپیما، ماهواره و ...؛
- ۱۴) احترام به سربل‌های مقاومت و دفاع مقدس و دعوت از آنها برای بیان خاطرات و ... در مدرسه؛
- ۱۵) یادآوری اینکه هر فرد چه وظیفه‌ای نسبت به نظام دارد و سؤال از اینکه هر کدام از ما چه کاری برای انقلاب و نظام کرده‌ایم. در این زمینه می‌توان از دانش آموزان خواست که انشاء و مقاله بنویسند؛
- ۱۶) راه‌اندازی گروه سرود و تواشیح درباره انقلاب و نظام؛
- ۱۷) علاقمند کردن دانش آموزان نسبت به نظام و ولی فقیه از طریق:
- برپایی مسابقه یا نمایشگاه نامه به مقام معظم رهبری α ؛
 - طرح پرسش انتظار رهبر از ما؛
 - بیان سخن بزرگان و رؤسای کشورهای دیگر درباره امام و مقام معظم رهبری α ؛
 - بیان ساده زیستی مقام معظم رهبری α و توانمندی‌های ایشان در مواردی مثل مسائل ادبی، هنری، قرآنی، تاریخی، نظامی، سیاسی و ...؛
 - بیان مدیریت جنگ توسط امام Π و مقام معظم رهبری α و بیان موفقیت‌ها در جنگ تحمیلی با آمار، تصاویر و ...؛
 - ارائه نمونه‌هایی از نامه‌های مردم به امام Π و مقام معظم رهبری α و بالعکس.
- ۱۸) بیان گفت‌وهای تلخ مهاجران از وطن و پخش فیلم‌های موجود در این زمینه؛
- ۱۹) تصویر سازی از جامعه بدون حلال و حرام مثل خوردن خون، سوسک، گوشت سگ و ... در برخی از کشورها و تبیین برخی از وحشی‌گریها در غرب در مسائل مادی و ...؛
- ۲۰) تبیین درست معنای تقلید که همان مراجعه به متخصص می‌باشد و سؤال از دانش آموزان در مورد معنا و ضرورت تقلید؛
- ۲۱) تبیین عوارض و پیامدهای عدم رجوع به متخصص و ذکر خاطرات دانش آموزان در عدم رجوع به غیرمتخصص مثل تعمیر رادیو و تلویزیون توسط غیر متخصص و ...؛
- ۲۲) بیان اینکه سازنده هر دستگاهی بهتر از بقیه می‌تواند قوانین مربوط به آن را وضع کند، خدا هم که خالق انسان است بهتر می‌داند که چه قوانینی وضع کند و این قوانین را نیز باید افراد متخصص، استخراج و ارائه نمایند؛
- ۲۳) پرهیز از اینکه هر کس در هر زمینه‌ای به ویژه مسائل دینی نظر دهد چون دین و فهم آن نیز تخصص ص می‌خواهد و هر کس نمی‌تواند در مورد آن نظر دهد.